

Stockholm 14 augusti 2024

Remissvar: Ds 2024:8 Förbättrat informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommuner

Arbetsmarknadsdepartementet har gett Akademikerförbundet SSR möjlighet att yttra sig över rubricerad promemoria via Saco.

Förslaget i korthet:

Det lämnas förslag om uppgiftsskyldigheter för Arbetsförmedlingen gentemot en kommun och för en kommun gentemot Arbetsförmedlingen som innebär att nödvändiga uppgifter ska utbytas och att uppgifter ska kunna lämnas utan hinder av sekretess. Det lämnas också förslag för att möjliggöra den personuppgiftsbehandling som behöver ske hos Arbetsförmedlingen och för att myndigheten ska kunna lämna uppgifter till kommunen på medium för automatiserad behandling. Förslagen föreslås träda i kraft den 1 december 2025.

Våra kommentarer:

En välfungerande arbetsmarknadspolitisk verksamhet är avgörande för en smidig arbetsmarknad över huvud taget. En allt större andel av arbetsmarknadsåtgärder för arbetssökande kommer att innebära olika typer av utbildningsåtgärder. En viktig utbildningsanordnare, om än inte den enda, är kommunernas vuxenutbildning. Att få till ett bra informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och utbildningsanordnare är avgörande.

Akademikerförbundet SSRs bild är, precis som utredarens, att detta informationsutbyte skulle kunna förbättras. Tex skulle den arbetssökandes aktivitetsrapport kunna utformas på ett bättre sätt för såväl den arbetssökande som för redovisning och handläggning hos utbildningsanordnare, fristående aktörer, Försäkringskassan, a-kassor och Arbetsförmedlingen. Akademikerförbundet SSR är entydigt positiv till att en större andel av de arbetssökande anvisas till reguljär utbildning, även kommunal vuxenutbildning, dvs att det sker inom ramen för en arbetsmarknadspolitisk insats och inte att deltagarna enbart avaktualiseras till reguljär utbildning. Det är idag en försvinnande liten andel av de arbetssökande som anvisas till reguljär utbildning, vilket är till men för välfungerande arbetsmarknadspolitiska insatser. Inte minst gäller det anvisning till reguljär utbildning på eftergymnasial nivå.

Offentlighetsprincipen är en viktig utgångspunkt i hur stat och kommuner ska synliggöra sin verksamhet. Dock behöver den enskildas personliga och ekonomiska förhållanden skyddas. Vad det gäller individdata mellan myndigheter, så även med kommuner, bör det, i vissa avgränsade fall, kunna vara sekretessbrytande för en mer ändamålsenlig arbetsmarknads- och utbildningspolitik. Det är av vikt att begränsningarna är tydliga.

Akademikerförbundet SSR är tveksamt till förslaget om utlämnande av uppgifter utan föregående begäran. Som förslaget är utformat blir det den utlämnande myndighetens ansvar att avgöra vilka uppgifter som behövs för ett ärende och om uppgifterna är sådana som behövs för att kunna fatta motiverade beslut om insatser för en arbetssökande. Hur en sådan bedömning ska gå till framgår inte av promemorian. Inte heller framgår om tanken är att det ska göras en individuell bedömning i varje enskilt ärende eller om bedömningen av vilka uppgifter som ska utlämnas ska göras på en mer övergripande nivå. Den lagtekniska utformningen öppnar för att lämnandet av uppgifter kommer att överstiga behoven av information - det vill säga att det överlämnas fler uppgifter och mer information än vad mottagaren behöver.

Akademikerförbundet SSR ser också att det finns en risk för att den arbetssökandes egna ansvar och delaktighet marginaliseras när överlämnandet av uppgifter och information inte inhämtas direkt från den arbetssökande eller föregås av inhämtande av samtycke till informationsöverföringen. Förbundet ser en risk och en farhåga i att den arbetssökande i viss mån passiviseras i processen.

Förslag 4.2 En ny skyldighet för Arbetsförmedlingen att lämna uppgifter till kommuner

Förslag: Arbetsförmedlingen ska till en kommun lämna uppgifter om den som är anvisad till ett arbetsmarknadspolitiskt program, om uppgifterna behövs inom den kommunala vuxenutbildningen.

Det finns ett stort mervärde att information kan delas mellan relevanta aktörer inom arbetsmarknads- och utbildningspolitiken. Syftet ska vara att underlätta för arbetssökande att få adekvat stöd och hjälp för att närma sig arbetsmarknaden. Dock bör man vara restriktiv med vilken information som delas, dvs den ska enbart vara relevant och gynnande för individen för att närma sig arbetsmarknaden. Därmed är det i huvudsak kontaktuppgifter, information om utbildningens nivå, omfattning och inriktning, språkkunskaper samt vilka arbetsmarknadspolitiska åtgärder individen har erbjudits och befinner sig i, (tex inskrivningstid) som bör kunna föras vidare. Rätten att dela information måste ha tydliga avgränsningar. Det är t ex inte lämpligt att hela den individuella handlingsplanen ska kunna delas.

Integritetskränkande och irrelevant information och känsliga personuppgifter bör aldrig vara föremål för uppgiftslämnande. Det rör tex hälsa (förutom ovanstående undantag) och eventuella lagöverträdelser. Även till synes mindre skadlig information som födelseort framstår som

irrelevant information som inte bör kunna delas. Vår bedömning är att en författningsreglerad uppgiftsskyldighet för Arbetsförmedlingen att till en kommun lämna uppgifter om den som är anvisad till ett arbetsmarknadspolitiskt program, om uppgifterna behövs inom den kommunala vuxenutbildningen är en för vag begränsning. Vad som anses "behövas inom den kommunala vuxenutbildningen" öppnar upp för ett betydande godtycke, som inte är tillfyllest för att bryta sekretessen. Vi vill betona att Offentlighets- och sekretesslagen (OSL) och dess generalklausul (10 kap. 27 §) rörande sekretess och eventuellt samtycke för att bryta huvudregeln är viktig att upprätthålla och att den inte bör kringskäras mer än nödvändigt med stöd av 10 kap. 28 §. Vi kan hålla med om att det kan finnas tungt vägande allmänna intressen för att kommunen ska kunna ta del av uppgifter från Arbetsförmedlingen, som kan bedömas väga tyngre än det intresse som sekretessen skyddar. Dock menar vi att vilka uppgifter som därmed kan delas bör begränsas tydligare än formuleringen om vad som kan anses "behövas inom den kommunala vuxenutbildningen".

Akademikerförbundet SSR tillstyrker förslaget med ovanstående invändningar.

Förslag 4.3 En ny skyldighet för kommuner att lämna uppgifter till Arbetsförmedlingen

Förslag: En kommun ska till Arbetsförmedlingen lämna uppgifter om en arbetssökande som kommunen förfogar över inom den kommunala vuxenutbildningen, om uppgifterna behövs för ett ärende inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

All information kommuner har bör inte kunna omfattas av brytande av sekretess av arbetsmarknadspolitiska skäl. Framför allt innehar kommuner mycket information på andra förvaltningar än arbetsmarknads- och utbildningsförvaltningarna rörande kommuninvånare som inte bör lämnas ut till tex Arbetsförmedlingen. Begränsningen att utlämnande av information ska ske om "uppgifterna behövs för ett ärende inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten" är alldeles för ospecificikt och öppet för olika tolkningar.

Vi vill dock betona att de förslag som här läggs även borde gälla för kommunernas SFI-undervisning, då Arbetsförmedlingens statistikunderlag för inskrivna arbetssökande är mycket bristfällig vad det gäller just slutförd utbildning inom svenska för invandrare på olika nivåer. I en körning arbetsmarknadens parter på KR-sektorn gjorde våren 2024 med data från Arbetsförmedlingen var det färre än tio procent av de arbetssökande, med utbildning och eventuell erfarenhet från välfärdssektorn, där det även fanns dokumentation av meriter från SFI-undervisning. Om den arbetssökande har goda språkkunskaper i svenska och därmed inte är föremål för SFI-undervisning borde det även noteras för att underlätta analys av statistiken, samt utgöra underlag för adekvata åtgärder för individen att närma sig arbetsmarknaden. Idag innebär avsaknaden av sådan data att den information myndigheten har inte är tillräcklig för att bedöma den arbetssökandes svensk-kunskaper. Om detta förslag innebär att även

information rörande meriter inom SFI ingår är det utmärkt. I annat fall borde det kompletteras.

Akademikerförbundet SSR tillstyrker förslaget med ovanstående invändningar och kompletteringar.

Förslag 5.2 Arbetsförmedlingens och kommunernas behandling av personuppgifter

Förslag: Arbetsförmedlingen ska få behandla personuppgifter för att tillhandahålla information som behövs inom kommunernas verksamhet som avser den kommunala vuxenutbildningen. Arbetsförmedlingen ska få lämna sådana uppgifter till kommunen på medium för automatiserad behandling. Sådana personuppgifter ska också få avskiljas för behandling i en arbetsmarknadspolitisk databas.

Akademikerförbundet SSR anser att automatisering av datautbyte är en nödvändig utveckling för att effektivisera arbetsmarknadspolitiken. Vi tillstyrker därför förslaget att denna data ska kunna överföras automatiserat. Dock vill vi betona att överföring av data automatiserat och analys av data automatiserat är olika saker och att det senare är ett väsentligt svårare fält att oreserverat ställa sig positiv till. Till exempel finns det automatisering av analys av aktivitetsrapporter från arbetssökande som säger att det finns ett visst "lagom" antal arbeten att söka per månad för arbetssökande. Söks det för många eller för få i förhållande till det toleransspannet som kodats riskerar den arbetssökande att gå miste om sin ersättning. Sådana automatiseringar av analys av data ställer vi oss negativa till. Därmed menar vi att den data som går från utbildningsanordnare till Arbetsförmedlingen inte bör vara av sådan finmaskig karaktär, (tex sen ankomst till en lektion, ett missat prov eller en begränsad frånvaro från lektion), att den kan användas för en automatiserad analys till men för den arbetssökande i form av tex sanktioner.

Akademikerförbundet SSR tillstyrker förslaget med ovanstående restriktioner.

Förslag 7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Författningsändringarna ska träda i kraft den 1 december 2025.

Akademikerförbundet SSR tillstyrker förslaget.

Heike Erkers
Förbundsordförande

Ursula Berge
Samhällspolitisk chef